

Gabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Ir-Raba' Awla)

15 ta' Lulju 2021 *

“Appell – Għajnuna mill-Istat – Għajnuna favur ajruporti u linji tal-ajru – Deċiżjoni li tikklassifika l-miżuri favur l-ajruport ta' Frankfurt-Hahn bħala għajnuna mill-Istat kompatibbli mas-suq intern u li tikkonstata l-assenza ta' għajnuna mill-Istat favur il-linji tal-ajru li jagħmlu użu minn dan l-ajruport – Inammissibbiltà ta' rikors għal annullament – Ir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE – Persuna fiżika jew ġuridika mhux direttament u individwalment ikkonċernata mid-deċiżjoni inkwistjoni – Protezzjoni ġudizzjarja effettiva”

Fil-Kawża C-453/19 P,

li għandha bħala suġġett appell skont l-Artikolu 56 tal-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, imressaq fit-13 ta' Ġunju 2019,

Deutsche Lufthansa AG, stabbilita f'Köln (il-Ġermanja), irrappreżentata minn A. Martin-Ehlers, Rechtsanwalt,

appellanti,

il-partijiet l-oħra fil-proċedura li huma:

Il-Kummissjoni Ewropea, irrappreżentata minn T. Maxian Rusche u S. Noë, bħala aġenti,

konvenuta fl-ewwel istanza,

Land Rheinland-Pfalz, irrappreżentat minn C. Koenig, professor,

Ryanair DAC, stabbilita fi Swords (l-Irlanda), irrappreżentata minn G. Berrisch, Rechtsanwalt, u D. Vasbeck, avocat, kif ukoll minn B. Byrne, solicitor,

intervenjenti fl-ewwel istanza,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Ir-Raba' Awla),

komposta minn M. Vilaras, President tal-Awla, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (Relatur) u K. Jürimäe, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: M. Szpunar,

Registratur: A. Calot Escobar,

* Lingwa tal-kawża: il-Ġermaniż.

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li semgħet il-konklużjonijiet tal-Avukat Ġenerali, ipprezentati fis-seduta tas-27 ta' Ottubru 2020,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 Permezz tal-appell tagħha, Deutsche Lufthansa AG titlob l-annullament tas-sentenza tal-Qorti Ġenerali tal-Unjoni Ewropea tat-12 ta' April 2019, Deutsche Lufthansa vs Il-Kummissjoni (T-492/15, iktar 'il quddiem is-“sentenza appellata”, EU:T:2019:252), li permezz tagħha din ċaħdet bħala inammissibbli r-rikors tagħha intiż għall-annullament tad-Deciżjoni tal-Kummissjoni (UE) 2016/789 tal-1 ta' Ottubru 2014 dwar l-għajjuna mill-Istat SA.21121 (C-29/08) (l-eks NN 54/07) implimentata mill-Ġermanja dwar il-finanzjament tal-ajruport ta' Frankfurt Hahn u r-relazzjonijiet finanzjarji bejn l-ajruport u Ryanair (ĠU 2016, L 134, p. 46, iktar 'il quddiem id-“deciżjoni kontenżjuża”).

Il-fatti li wasslu għall-kawża u d-deciżjoni kontenżjuża

- 2 Il-fatti li wasslu għall-kawża ġew esposti mill-Qorti Ġenerali fis-sentenza appellata bil-mod segwenti:
 - “1 Ir-rikorrenti, [Deutsche Lufthansa], hija linja tal-ajru stabbilita fil-Ġermanja, li l-attività ewlenija tagħha hija t-trasport ta' passigġieri. L-ewwel ajruport bażi huwa dak ta' Frankfurt am Main (il-Ġermanja).
 - 2 L-ajruport ta' Frankfurt-Hahn jinsab fil-Ġermanja, fit-territorju tal-Land Rheinland-Pfalz (il-Land ta' Rhineland-Palatinate, iktar 'il quddiem il-‘Land’), madwar 120 kilometru fil-punent tal-Belt ta' Frankfurt am Main u madwar 115-il kilometru mill-ajruport ta' Frankfurt am Main. Sal-1992, il-post fejn jinsab l-ajruport ta' Frankfurt-Hahn kien bażi tal-ajru militari. Din il-baży giet ikkonvertita f'ajruport ċivili. Fl-1 ta' April 1995, ir-Repubblika Federali tal-Ġermanja ċeda l-proprjetà tal-infrastruttura Holding Unternehmen Hahn GmbH & Co. KG (iktar 'il quddiem il-‘Holding Hahn’), sħubija pubblika-privata li kienet tipparteċipa fih il-Land.
 - 3 Fl-1 ta' Jannar 1998, Flughafen Frankfurt/Main GmbH (iktar 'il quddiem il-‘Fraport’), li kienet topera u tamministra l-ajruport internazzjonali ta' Frankfurt Main, akkwistat 64.90 % tal-ishma ta' Flughafen Hahn GmbH & Co. KG Lautzenhausen (iktar 'il quddiem il-‘Flughafen Hahn’), il-kumpannija li topera l-ajruport ta' Frankfurt Hahn.
 - 4 Fl-1999, l-ajruport ta' Frankfurt Hahn attira l-ewwel trasportatur bi prezzijiet irħas tagħha, Ryanair Ltd (li issa saret Ryanair DAC, iktar 'il quddiem ‘Ryanair’). L-ewwel ftehim ta' Flughafen Hahn ma' Ryanair daħal fis-seħħ fl-1 ta' April 1999 (iktar 'il quddiem il-‘ftehim ma' Ryanair tal-1999’). Għal perijodu ta' ħames snin, il-ftehim ma' Ryanair tal-1999 kien jirrigwarda li l-imposti ajruportwali li Ryanair kellha tħallas.

- 5 F'Awwissu 1999, Fraport xtrat 73.37 % tal-ishma ta' Holding Hahn u 74.90 % tal-ishma tas-sieħba solidali tagħha Holding Unternehmen Hahn Verwaltungs GmbH.
- 6 Fil-31 ta' Awwissu 1999, il-Land u Fraport ikkonkludew ftehim li fih Fraport intrabtet li tikkonkludi ftehim ta' trasferiment tal-profitt u t-telf. Dan il-ftehim gie approvat fl-istess data, ikkonfermat permezz ta' att notarili tal-24 ta' Novembru 2000 u daħal fis-seħh fl-1 ta' Jannar 2001. Skont dan il-ftehim, Fraport kienet intitolata għall-profitti kollha gġenerati mill-operatur tal-ajruport ta' Frankfurt Hahn u, bi skambju, kienet obbligata li tkopri t-telf kollu ta' dan tal-aħħar [...]
- 7 Sussegwentement, Holding Hahn u Flughafen Hahn ingħaqdu biex jiffurmaw Flughafen Hahn GmbH, li saret Flughafen Frankfurt-Hahn GmbH ('FFHG' [...]), li 26.93 % tal-kapital tagħha kien miżmum mil-Land u t-73.07 % l-iehor kien miżmum minn Fraport.
- 8 Sal-11 ta' Ġunju 2001, 100 % tal-ishma ta' Fraport kienu miżmuma minn azzjonisti pubbliċi. F'din id-data, Fraport tqiegħdet fis-suq azzjonarju u 29.71 % tal-ishma tagħha nbiegħu lil azzjonisti privati waqt li s-70.29 % l-oħra baqgħu fidejn azzjonisti pubbliċi.
- 9 Fis-16 ta' Ottubru 2001, il-Land approva l-iskeda tal-imposti ajruportwali tal-ajruport ta' Frankfurt Hahn, li daħlet fis-seħh retroattivament mill-1 ta' Ottubru 2001 [...]
- 10 Fl-14 ta' Diċembru 2001 u fid-9 ta' Jannar 2002, Fraport u l-azzjonisti ta' FFHG rispettivament, qablu li jizdied il-kapital ta' FFHG sabiex tiġi ffinanzjata l-parti l-iktar urġenti għal programm ta' titjib tal-infrastruttura tal-ajruport [...]. [Din] [i]ż-żieda fil-kapital tal-2001 ta' EUR 27 miljun, giet issottoskritta minn Fraport u mil-Land, li, fid-9 ta' Jannar 2002, kienu, rispettivament, ta' EUR 19.7 miljun u EUR 7.3 miljun.
- 11 Fl-14 ta' Frar 2002, gie konkluz ftehim ieħor bejn FFHG u Ryanair [...]. Huwa ssostitwixxa l-ftehim ma' Ryanair tal-1999.
- 12 Fis-27 ta' Novembru 2002, (il-Land ta' Hessen, il-Ġermanja), Fraport u FFHG ikkonkludew ftehim dwar l-iżvilupp tal-ajruport ta' Frankfurt Hahn. Dan il-ftehim ippreveda li għat-tieni darba jizdied il-kapital ta' FFHG, fejn il-Land ta' Hessen saret it-tielet azzjonista ta' FFHG.
- 13 Fit-22 ta' Marzu 2004, gie ppreparat ftehim tal-azzjonisti dwar il-partecipazzjoni ta' Fraport, tal-Land u tal-Land ta' Hessen fil-kapital ta' FFHG (iktar 'il quddiem il-ftehim bejn l-azzjonisti'). Fraport, il-Land u l-Land ta' Hessen iffirmaw il-ftehim fit-30 ta' Marzu 2005.
- 14 Sabiex jimplimentaw il-ftehim tal-azzjonisti, giet miftiehma zieda fil-kapital ta' FFHG ta' EUR 19.5 miljun sabiex jitkompla l-programm ta' investiment imsemmi fil-punt 10 iktar 'il fuq. Bejn l-2004 u l-2009 Fraport, il-Land u l-Land ta' Hessen injettaw, rispettivament, EUR 10.21 miljuni, EUR 540000 u EUR 8.75 miljuni f'FFHG f'diversi pagamenti. Barra minn hekk, il-Land u l-Land ta' Hessen impenjaw ruħhom, kull waħda, li jinjettaw EUR 11.25 miljun oħra bħala riżerva ta' kapital, skont skeda ta' pagamenti sal-2009.
- 15 Bħala riżultat taż-żieda fil-kapital deskritta fil-punt 14 iktar 'il fuq [...], li jammontaw għal EUR 42 miljun, Fraport kienet tikkontrolla 65 % tal-ishma ta' FFHG, kontra 17.5 % kull wieħed għal-Land Hessen u l-Land.

- 16 Il-ftehim tal-azzjonisti jipprevedi wkoll li kwalunkwe dejn iehor li FFHG kienet se ggarra kelli jiġi ggarantit minn Fraport, il-Land Hessen u l-Land fi proporzjon tas-sehem tagħhom fil-kapital ta' FFHG u l-ftehim ta' trasferiment tal-profitt u t-telf tal-2001 kelli jiġi estiż sal-2014. Għall-finijiet ta' konformità ma' dawn l-obbligi, Fraport u FFHG ikkonkludew il-ftehim ta' trasferiment tal-profitt u t-telf fil-5 ta' April 2004 (iktar 'il quddiem il-ftehim ta' trasferiment tal-profitt u t-telf tal-2004'). Il-ftehim ta' trasferiment tal-profitt u t-telf tal-2004 daħal fis-seħh fit-2 ta' Ġunju 2004, wara l-approvazzjoni mil-laqgħa ġenerali tal-azzjonisti ta' Fraport b'maġġoranza ta' tliet kwarti mehtieġa mill-ftehim tal-azzjonisti. Skont il-ftehim ta' trasferiment tal-profitt u t-telf tal-2004, Fraport intrabtet li tkopri it-telf kollu mgarrab minn FFHG bejn l-2004 u l-2009.
- 17 Mill-1997 sal-2004, il-Land hallas lill-operatur [tal-ajruport] ta' Frankfurt Hahn sussidji diretti [...]. [Dawn tal-aħħar,] imħallsa sal-2000[,] kienu mmirati sabiex jiffinanzjaw l-investimenti fl-infrastruttura tal-ajruport, filwaqt li daww imħallsa mill-2001 kienu mmirati sabiex jiffinanzjaw l-ispejjeż tal-persunal għall-kontrolli tas-sigurtà. Il-Land jiġbor taxxa għas-sigurtà ajruportwali mill-passiġġieri kollha li jtilqu mill-ajruport ta' Frankfurt Hahn mingħand il-linji tal-ajru li jużaw dan l-ajruport u tittrasferixxi d-dhul kollu tal-imsemmija taxxa, kif ukoll mill-fondi tagħha li jaqgħu taħt il-baġit ġenerali, lill-operatur tal-ajruport ta' Frankfurt Hahn bħala kumpens għat-twettiq tal-kontrolli tas-sigurtà [...]
- 18 Fl-4 ta' Novembru 2005, ftehim addizzjonali żdied mal-ftehim [konkluż bejn FFHG u Ryanair fl-14 ta' Frar 2002, imsemmi fil-punt 11 iktar 'il fuq].
- 19 Bejn l-2003 u l-2006, il-Kummissjoni tal-Komunitajiet Ewropej irċeviet bosta lmenti dwar allegata għajnuna mill-Istat mogħtija minn Fraport, mil-Land u mil-Land Hessen lil Ryanair u lil FFHG. Fit-22 ta' Settembru 2003 u fl-1 ta' Ġunju 2006, wiehed mil-lanjanti baġat informazzjoni addizzjonali lill-Kummissjoni.
- 20 Fis-26 ta' April 2006, l-iskeda l-għdida ta' tariffi tal-ajruport ta' Frankfurt Hahn kienet approvata mil-Land [...]. Hija daħlet fis-seħh fl-1 ta' Ġunju 2006.
- 21 Permezz tal-ittri tal-25 ta' Settembru 2006 u tad-9 ta' Frar 2007, il-Kummissjoni talbet informazzjoni mingħand ir-Repubblika Federali tal-Ġermanja, li wiegħbet għal din it-talba permezz ta' ittri tal-20 ta' Diċembru 2006 u tad-29 ta' Ġunju 2007.
- 22 Permezz ta' ittra tas-17 ta' Ġunju 2008, il-Kummissjoni nnotifikat lir-Repubblika Federali tal-Ġermanja bid-deċizzjoni tagħha li tibda l-proċedura ta' investigazzjoni formali stabbilita fl-Artikolu 88(2) [KE] [...], għall-għajnuna mill-Istat fir-rigward tal-iffinanzjar ta' [FFHG] u r-relazzjonijiet tiegħu ma' Ryanair [...]. Id-deċizzjoni li ssejjaħ lill-partijiet interessati jissottomettu l-kummenti tagħhom giet ippubblikata fil-*Gurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* fis-17 ta' Jannar 2009 (ĠU 2009, C 12, p. 6).
- 23 Fil-31 ta' Diċembru 2008 Fraport, bieġhet is-sehem kollu tagħha f'FFHG lil-Land. Wara dak il-bejgħ, minn naħa waħda, il-Land kelli sehem maġġoritarju ta' 82.5 % f'FFHG, s-17.5 % l-oħra baqgħu f'idejn il-Land Hessen, u, min-naħa l-oħra, l-ftehim ta' trasferiment tal-profitt u t-telf tal-2004 gie xolt.
- 24 Fil-kuntest tal-proċedura ta' investigazzjoni formali, il-Kummissjoni rċeviet kummenti mingħand, b'mod partikolari, ir-rikorrenti u mingħand Ryanair, liema ġew innotifikati lir-Repubblika Federali tal-Ġermanja.

- 25 Fl-1 ta' Lulju 2009, ir-Repubblika Federali tal-Ġermanja bagħtet lill-Kummissjoni l-kummenti tagħha u informazzjoni addizzjonali.
- 26 Fit-13 ta' Lulju 2011, il-Kummissjoni ddeċidiet li tagħti bidu għal proċedura oħra ta' investigazzjoni formali dwar miżuri finanzjarji ta' FFHG meħuda bejn l-2009 u l-2011. Id-deċiżjoni li ssejjaħ lill-partijiet interessati jissottomettu l-kummenti tagħhom għet ippubblikata fil-*Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* fil-21 ta' Lulju 2012 (ĠU 2012, C 216, p. 1). Għalhekk, iż-żewġ proċeduri kienu koeżistenti.
- [...]
- 29 Il-Ġermanja ntrabtet li tinjetta kapital f'FFHG sabiex tiffinanzja mill-ġdid is-self ta' FFHG li sar għall-finanzjament tal-miżuri infrastrutturali deċiżi mill-awtoritajiet pubbliċi bejn l-1997 u l-2012, li ma kinux koperti minn ftehim ta' trasferiment tal-profitt u t-telf, taż-żidiet fil-kapital jew ta' għotjiet oħra [...]
- 30 Permezz ta' ittra tal-25 ta' Frar 2014, il-Kummissjoni informat lir-Repubblika Federali tal-Ġermanja dwar l-adozzjoni fl-20 ta' Frar 2014, tal-Linji Gwida dwar l-għajnuna mill-Istat lill-ajruporti u l-linji tal-ajru (ĠU 2014, C 99, p. 3 [...]).
- 31 Permezz ta' ittri tat-23 ta' Marzu u tal-4 ta' April 2014, il-Kummissjoni talbet iktar kjarifiki mingħand ir-Repubblika Federali tal-Ġermanja. Permezz ta' ittri tas-17 u tal-24 ta' April u tad-9 ta' Mejju 2014, ir-Repubblika Federali tal-Ġermanja wiegħbet għal din it-talba.
- 32 Fil-15 ta' April 2014, gie ppubblikat avviż f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* li stieden lill-Istati Membri u lill-partijiet interessati sabiex jissottomettu l-kummenti tagħhom dwar l-applikazzjoni tal-Linji Gwida [dwar l-għajnuna mill-Istat lill-ajruporti u l-linji tal-ajru] għall-kawża preżenti. Ir-rikorrenti ppreżentat osservazzjonijiet, li l-Kummissjoni bagħtet lir-Repubblika Federali tal-Ġermanja permezz ta' ittra tas-26 ta' Awwissu 2014. Permezz ta' ittra tat-3 ta' Settembru 2014, ir-Repubblika Federali tal-Ġermanja informat lill-Kummissjoni li ma kellha l-ebda osservazzjoni x'tagħmel.
- 33 Fl-1 ta' Ottubru 2014, il-Kummissjoni adottat id-[deċiżjoni kontenzjuża].

[Id-deċiżjoni kontenzjuża]

- 34 Fid-deċiżjoni [kontenzjuża], il-Kummissjoni eżaminat, minn naħa, l-eżistenza ta' għajnuna mill-Istat fis-sens tal-Artikolu 107(1) TFUE, fir-rigward l-ewwel nett, miżuri favur l-Ajruport ta' Frankfurt Hahn (ara l-premessi 292 sa 420 tad-deċiżjoni [kontenzjuża]), it-tieni, miżuri favur Ryanair (ara l-premessi 421 sa 456, 464 sa 484 u 580 tad-deċiżjoni [kontenzjuża]) u, it-tielet, miżuri favur il-linji tal-ajru li jużaw l-ajruport Frankfurt Hahn, jiġifieri l-l-iskeda [tal-2001, imsemmija fil-punt 9 iktar 'il fuq,] u l-iskeda [tal-2006, imsemmija fil-punt 20 iktar 'il fuq,] (ara l-premessi 457 sa 463, 485 sa 494 u 581 tad-deċiżjoni [kontenzjuża]). Min-naħa l-oħra, peress li kkunsidrat li ċerti miżuri favur l-ajruport ta' Frankfurt Hahn kienu jikkostitwixxu għajnuna mill-Istat, il-Kummissjoni analizzat il-kompatibbiltà tagħhom mas-suq intern (ara l-premessi 497 sa 579 tad-deċiżjoni [kontenzjuża]).

[...]

- 54 Id-dispożittiv tad-deċiżjoni [kontenzjuża] huwa fformulat kif ġej:

‘Artikolu 1

1. L-ghajjnuna mill-Istat, implimentata b’mod illegali mill-Ġermanja bi ksur tal-Artikolu 108(3) [TFUE] favur [FFHG] bejn l-2001 u l-2012 permezz ta’ żidiet fil-kapital fl-2001 li jammontaw għal EUR 27 miljun, żidiet fil-kapital fl-2004 li jammontaw għal EUR 22 miljun u għotjiet diretti minn [Land] [...] hija kompatibbli mas-suq intern.
2. Iż-żieda fil-kapital [ta’ FFHG imwettqa matil is-sena] 2004 li ngħatat minn Fraport [...] u l-ftehim ta’ trasferiment ta’ profitti u ta’ telf tal-2004 ma jikkostitwux għajjnuna mill-Istat fis-sens tal-Artikolu 107(1) [TFUE].

Artikolu 2

1. Il-ftehim bejn Ryanair u [FFHG], li daħal fis-seħħ fl-1 ta’ April 1999, ma jikkostitwix għajjnuna mill-Istat fis-sens tal-Artikolu 107(1) [TFUE].
2. Il-ftehim bejn Ryanair u [FFHG] datat l-14 ta’ Frar 2002 ma jikkostitwix għajjnuna mill-Istat fis-sens tal-Artikolu 107(1) [TFUE].
3. Il-ftehim Ryanair/[FFHG] — Konsenja ta’ inġenji tal-ajru minn 6 sa 18 — bejn l-2005 u l-2012’ tal-4 ta’ Novembru 2005 ma jikkostitwix għajjnuna fis-sens tal-Artikolu 107(1) [TFUE].

Artikolu 3

L-iskedi ta’ imposti ajruportwali, li daħlu fis-seħħ fl-1 ta’ Ottubru 2001 u fl-1 ta’ Ġunju 2006, ma jikkostitwux għajjnuna fis-sens tal-Artikolu 107(1) [TFUE].

Artikolu 4

Din id-Deciżjoni hija indirizzata lir-Repubblika Federali tal-Ġermanja.”

Il-proċedura quddiem il-Qorti Ġenerali u s-sentenza appellata

- 3 Permezz ta’ att ipprezentat fir-Registru tal-Qorti Ġenerali fis-26 ta’ Awwissu 2015, l-appellanti pprezentat rikors intiż għall-annullament tad-deciżjoni kontenzjuża, li insostenn tiegħu hija qajmet, essenzjalment, seba’ motivi, l-ewwel wieħed ibbażat fuq żball proċedurali, it-tieni u t-tielet wieħed ibbażati fuq żbalji ta’ evalwazzjoni tal-fatti, ir-raba’ wieħed ibbażat fuq kontradizzjonijiet manifesti fid-deciżjoni kontenzjuża u, il-ħames sas-seba’ wieħed ibbażati fuq ksur tal-Artikolu 107 TFUE.
- 4 Il-Kummissjoni, sostnuta mill-intervenjenti fl-ewwel istanza, qajmet, b’mod partikolari, eċċezzjoni ta’ inammissibbiltà, ibbażata fuq il-fatt li l-appellanti ma kellhiex *locus standi*, fid-dawl tal-kundizzjonijiet ta’ ammissibbiltà li jirriżultaw mir-raba’ paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE.
- 5 Fis-sentenza appellata, il-Qorti Ġenerali, wara li kkonstatat li l-appellanti ma kinitx id-destinatarja tad-deciżjoni kontenzjuża, eżaminat jekk din kellhiex *locus standi* sa fejn kienet, fis-sens tat-tieni ipoteżi prevista fir-raba’ paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, direttament u individwalment ikkonċernata minn din id-deciżjoni, jew, fis-sens tat-tielet ipoteżi prevista minn din id-dispożizzjoni, direttament ikkonċernata mid-deciżjoni kontenzjuża u li din tal-aħħar kienet tikkostitwixxi att regolatorju li ma jinkludix miżuri ta’ implimentazzjoni.

- 6 Dan l-eżami twettaq suċċessivament, minn naħa, fil-punti 119 sa 187 tas-sentenza appellata, sa fejn id-deċiżjoni kontenzjuża tirrigwarda l-miżuri favur FFHG kif ukoll Ryanair u, min-naħa l-oħra, fil-punti 188 sa 212 tas-sentenza appellata, sa fejn din id-deċiżjoni tirrigwarda l-iskedi ta' imposti ajruportwali.
- 7 Għalhekk, fir-rigward, fl-ewwel lok, tal-miżuri favur FFHG u Ryanair, li huma s-suġġett tal-Artikoli 1 u 2 tad-deċiżjoni kontenzjuża, il-Qorti Ġenerali, fl-ewwel lok, billi qieset li l-appellanti ma kinitx approvat b'mod suffiċjenti fid-dritt li hija kienet individwalment ikkonċernata minn dawn il-miżuri, iddeċidiet, fil-punt 182 tas-sentenza appellata, li r-rikors ma kienx ammissibbli skont it-tieni ipoteżi prevista fir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE.
- 8 Sussegwentement, il-Qorti Ġenerali qieset, b'mod partikolari fil-punt 187 tas-sentenza appellata, li l-miżuri favur Ryanair u FFHG ma kinux ingħataw abbażi ta' skema ta' għajjnuna u għalhekk kellhom natura individwali. Minn dan hija ddeduċiet li l-Artikoli 1 u 2 tad-deċiżjoni kontenzjuża ma jistgħux, konsegwentement, jiġu kklassifikati bħala "atti regolatorji", fis-sens tar-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE.
- 9 Għal dak li jirrigwarda, fit-tieni lok, l-Artikolu 3 tad-deċiżjoni kontenzjuża, dwar l-iskedi ta' imposti ajruportwali, il-Qorti Ġenerali, minn naħa, qieset, fil-punt 208 tas-sentenza appellata, li l-appellanti ma kinitx stabbilixxiet, la abbażi tal-kwalità tagħha ta' impriża kompetitriċi ta' Ryanair u lanqas fir-rigward ta' diskriminazzjoni li kienet taffettwa lill-appellanti, li hija kienet direttament ikkonċernata minn dawn il-miżuri, fis-sens tat-tieni ipoteżi tar-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE.
- 10 Min-naħa l-oħra, il-Qorti Ġenerali kkonkludiet minn din il-konstatazzjoni, fil-punt 212, li l-appellanti lanqas ma kellha *locus standi* skont it-tielet ipoteżi ta' din id-dispożizzjoni.
- 11 Konsegwentement, il-Qorti Ġenerali ċaħdet ir-rikors bħala manifestament inammissibbli.

It-talbiet tal-partijiet u l-proċedura quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja

- 12 L-appellanti titlob li l-Qorti tal-Ġustizzja jogħġobha:
 - tikkonstata li r-rikors fl-ewwel istanza kien ammissibbli u fondat;
 - tannulla s-sentenza appellata;
 - tilqa' t-talbiet imressqa fl-ewwel istanza u tannulla d-deċiżjoni kontenzjuża;
 - sussidjarjament, tibgħat lura l-kawża quddiem il-Qorti Ġenerali, u
 - tikkundanna lill-Kummissjoni għall-ispejjeż.
- 13 Il-Kummissjoni, il-Land u Ryanair jitolbu li l-Qorti tal-Ġustizzja jogħġobha:
 - tiċċad l-appell, u
 - tikkundanna lill-appellanti għall-ispejjeż.

Fuq l-appell

- 14 Insostenn tal-appell tagħha, l-appellanti tqajjem tliet aggravji. L-ewwel aggravju, li jinkludi sitt partijiet, huwa bbażat fuq ksur tar-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE u tal-Artikolu 47 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (iktar 'il quddiem il-“Karta”), sa fejn il-Qorti Ġenerali qieset li l-appellanti ma kellhiex *locus standi* sabiex titlob l-annullament tad-deċiżjoni kontenzjuża sa fejn din tirrigwarda l-miżuri favur FFHG u Ryanair. It-tieni aggravju huwa bbażat fuq ksur tar-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, sa fejn il-Qorti Ġenerali qieset li l-appellanti ma kellhiex *locus standi* sabiex titlob l-annullament tad-deċiżjoni kontenzjuża sa fejn din tirrigwarda l-iskedi ta' imposti ajruportwali. It-tielet aggravju huwa bbażat fuq ksur tar-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, tal-Artikolu 108(2) TFUE u tal-obbligu ta' motivazzjoni, sa fejn il-Qorti Ġenerali qieset li l-appellanti ma kellhiex *locus standi* sabiex titlob l-annullament tad-deċiżjoni kontenzjuża fir-rigward ta' hlas mil-Land lir-riżerva ta' kapital ta' FFHG fl-ammont ta' EUR 121.9 miljun (iktar 'il quddiem il-“miżura Nru 12”).

Fuq l-ewwel aggravju, ibbażat fuq l-allegazzjoni li l-Qorti Ġenerali kisret ir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, meta qieset li l-appellanti ma kellhiex locus standi sabiex titlob l-annullament tad-deċiżjoni kontenzjuża sa fejn din tirrigwarda l-miżuri favur FFHG u Ryanair

L-argumenti tal-partijiet

- 15 Permezz tal-ewwel aggravju tagħha, li jinqasam f'sitt partijiet, l-appellanti tikkritika lill-Qorti Ġenerali, essenzjalment, talli kisret ir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE u l-Artikolu 47 tal-Karta meta qieset li hija ma kinitx individwalment ikkonċernata mid-deċiżjoni kontenzjuża sa fejn din tirrigwarda, fl-Artikoli 1 u 2 tagħha, il-miżuri favur FFHG u Ryanair.
- 16 Permezz tal-ewwel sat-tielet parti ta' dan l-aggravju, l-appellanti ssostni li l-Qorti Ġenerali eżaminat jekk hija kinitx “individwalment ikkonċernata” mid-deċiżjoni kontenzjuża, fis-sens tat-tieni ipoteżi tar-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, fid-dawl mhux ta' dak li hija ssostni li jikkostitwixxi l-“ewwel alternattiva” tal-ġurisprudenza li tirriżulta mis-sentenza tas-17 ta' Settembru 2015, Mory *et vs* Il-Kummissjoni (C-33/14 P, EU:C:2015:609), li tirrigwarda l-protezzjoni tad-drittijiet proċedurali ta' parti kkonċernata fil-proċedura amministrattiva quddiem il-Kummissjoni, iżda fid-dawl tal-allegata “tieni alternattiva” ta' din il-ġurisprudenza, dwar hsara sostanzjali lill-pożizzjoni ta' din il-parti fis-suq permezz tal-miżura inkwistjoni.
- 17 B'mod iktar partikolari, permezz tal-ewwel parti tal-ewwel aggravju, l-appellanti ssostni, essenzjalment, li l-Qorti Ġenerali wettqet żball ta' liġi meta qieset, fil-punt 141 tas-sentenza appellata, li, konformement mas-sentenza tat-28 ta' Jannar 1986, Cofaz *et vs* Il-Kummissjoni (169/84, EU:C:1986:42, punt 25), hija kellha tipprova li l-pożizzjoni tagħha fis-suq kienet sostanzjalment affettwata mill-miżura ta' għajjnuna li hija s-sugġett tad-deċiżjoni kontenzjuża.
- 18 Hija tosserva li l-proċedura li wasslet għal din il-kawża kienet irregolata mir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 659/1999 tat-22 ta' Marzu 1999 li jistabbilixxi regoli dettaljati għall-applikazzjoni ta' l-Artikolu [108 TFUE] (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 8, Vol. 1, p. 339), u li hija kellha tiġi kklassifikata bħala “parti interessata”, fis-sens tal-Artikolu 1(h) ta' dan ir-regolament. Konsegwentement, mis-sentenza tat-28 ta' Jannar 1986, Cofaz *et vs* Il-Kummissjoni (169/84, EU:C:1986:42, punti 22 u 23), moqrija flimkien mal-Artikolu 47 tal-Karta, jirriżulta li l-appellanti kellu jkollha possibbiltà ta' rimedju sabiex tipproteġi l-interessi

tagħha. L-appellanti żżid li mingħajr dubju l-Kummissjoni injorat fatti essenzjali u b'hekk aġixxiet b'mod arbitrarju, billi kisret l-Artikolu 41 tal-Karta, u b'mod diskriminatorju, ċirkustanzi li l-Qorti Ġenerali ma ħaditx inkunsiderazzjoni.

- 19 Permezz tat-tieni parti tal-ewwel aggravju, l-appellanti essenzjalment tikkritika lill-Qorti Ġenerali talli eżaminat, fil-punti 135 u 143 tas-sentenza appellata, l-ammissibbiltà tar-rikors esklużivament fid-dawl tal-kundizzjonijiet stretti relatati mad-deċizzjonijiet adottati wara l-għeluq ta' proċedura ta' investigazzjoni formali, minflok ma eżaminatha fid-dawl ta' dak li hija ssostni li jikkostitwixxi l-“ewwel alternattiva” li tirriżulta mis-sentenza tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni* (C-33/14 P, EU:C:2015:609), jiġifieri mill-perspettiva tal-ksur tal-garanziji proċedurali tagħha.
- 20 Għalkemm il-Kummissjoni kienet, ċertament, fethet proċedura ta' investigazzjoni formali f'dan il-każ, din il-proċedura ma kinitx regolari u ma kinitx tirrigwarda l-fatti fit-totalità tagħhom, kif sostniet l-appellanti quddiem il-Qorti Ġenerali. Peress li l-Kummissjoni, għalhekk, skont l-appellanti, aġixxiet b'mod arbitrarju, l-appellanti ma tistax tiġi ttrattata, għal dak li jirrigwarda l-ammissibbiltà ta' rikors, bl-istess mod bħal fil-kuntest ta' proċedura ta' investigazzjoni formali mmexxija b'mod regolari. Il-Qorti Ġenerali kellha tapplika kundizzjonijiet ta' ammissibbiltà inqas stretti, skont liema jkun biżżejjed li l-appellanti tkun tinsab f'relazzjoni ta' kompetizzjoni konkreta mal-benefiċjarju tal-għajjnuna.
- 21 Barra minn hekk, l-applikazzjoni ta' dak li l-appellanti ssostni li tikkostitwixxi t-“tieni alternattiva” tal-ġurisprudenza li tirriżulta mis-sentenza tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni* (C-33/14 P, EU:C:2015:609), giet eskluża f'dan il-każ abbażi ta' fatti li kienu ġew injorati mill-Kummissjoni. Barra minn hekk, l-appellanti tista' tinvoka l-ksur tad-drittijiet proċedurali tagħha biss permezz ta' rikors għal annullament.
- 22 Permezz tat-tielet parti tal-ewwel aggravju, l-appellanti ssostni, essenzjalment, li l-inapplikabbiltà ta' dak li hija ssostni li jikkostitwixxi t-“tieni alternattiva”, iktar stretta, tal-ġurisprudenza li tirriżulta mis-sentenza tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni* (C-33/14 P, EU:C:2015:609), tirriżulta, b'mod partikolari, mill-fatt li l-Kummissjoni, fid-deċizzjoni kontenzjuża, fil-parti l-kbira, interpretat id-dritt Ġermaniż, u dan b'mod manifestament żbaljat u inkomplet, fatt li l-appellanti esponiet b'mod motivat quddiem il-Qorti Ġenerali.
- 23 Permezz tar-raba' parti tal-ewwel aggravju, l-appellanti tikkritika lill-Qorti Ġenerali, sussidjarjament, talli, fil-punti 177 *et seq.* tas-sentenza appellata, applikat b'mod żbaljat il-kundizzjonijiet materjali ta' dak li hija ssostni li jikkostitwixxi t-“tieni alternattiva” tal-ġurisprudenza li tirriżulta mis-sentenza tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni* (C-33/14 P, EU:C:2015:609). Dan jirriżulta, minn naħa, minn numru ta' fatti li l-appellanti pprezentat u li jikkarakterizzawha meta mqabbla mal-kompetituri l-oħra kollha u, konsegwentement, jindivdwalizzawha b'mod analogu għal dak tad-destinatarju tad-deċizzjoni kontenzjuża. Min-naħa l-oħra, il-Qorti Ġenerali żbaljat meta kkritikat lill-appellanti talli ma ppreċiżatx il-kontribuzzjoni tagħha għall-finanzjament ta' FFHG fil-kwalità tagħha ta' soċju ta' Fraport, li ma huwiex legalment neċessarju.
- 24 Permezz tal-ħames parti tal-ewwel aggravju, l-appellanti ssostni li, anki jekk kellu jiġi applikat, minflok il-kriterju li jirriżulta mis-sentenza tal-15 ta' Lulju 1963, *Plaumann vs Il-Kummissjoni* (25/62, EU:C:1963:17, p. 223), dak tal-ħsara sostanzjali lill-pożizzjoni tagħha fis-suq, il-Qorti Ġenerali kellha tagħtiha, tal-inqas, tnaqqis tal-oneru tal-prova li dan il-kriterju kien issodisfatt f'dan il-każ. F'dan ir-rigward, hija ssostni li r-rekwiżit tal-prova ta' ħsara sostanzjali lill-pożizzjoni

tagħha fis-suq japplika biss jekk din tkun kwistjoni ta' "għajnuna" li hija s-suġġett tad-deċiżjoni li hija titlob l-annullament tagħha. Issa, il-Kummissjoni qieset, fid-deċiżjoni kontenzjuża, li f'dan il-każ ma kinitx preċiżament "għajnuna", fis-sens tal-Artikolu 107(1) TFUE.

- 25 L-appellanti tenfasizza, barra minn hekk, li l-Kummissjoni ma ħaditx inkunsiderazzjoni l-punti ta' fatt u l-miżuri kollha rilevanti. Fil-fatt, hija pproduċiet il-prova ta' ħsara sostanzjali lill-pożizzjoni tagħha fis-suq minhabba l-miżuri msemmija fid-deċiżjoni kontenzjuża.
- 26 Permezz tas-sitt parti tal-ewwel aggravju, l-appellanti tikkontesta, essenzjalment, l-evalwazzjoni ta' din il-ħsara sostanzjali lill-pożizzjoni tagħha fis-suq ikkonċernat li l-Qorti Ġenerali wettqet fil-punti 150 sa 177 *et seq.* tas-sentenza appellata.
- 27 F'dan ir-rigward, hija tikkritika qabel kolloxx lill-Qorti Ġenerali talli tbegħdet mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja billi imponitilha, b'mod żbaljat, rekwiżiti dwar id-definizzjoni tas-suq ikkonċernat u dwar ir-rabta kawżali bejn il-miżuri inkwistjoni u l-ħsara sostanzjali lill-pożizzjoni tagħha fis-suq.
- 28 L-appellanti ssostni, sussegwentement, li, kuntrarjament għal dak li ddeċidiet il-Qorti Ġenerali f'dan ir-rigward, hija pproduċiet ċertu numru ta' provi dwar, b'mod partikolari, it-traffiku tal-ajru Ewropew, in-networks Ewropej tal-linji tal-ajru, it-tkabbir esponenzjali ta' Ryanair u tan-numru ta' passigġieri tagħha, il-ftuħ ta' bażi ta' Ryanair fl-ajruport Frankfurt am Main kif ukoll il-prossimità ġeografika taż-żewġ ajruporti inkwistjoni. Għaldaqstant, l-appellanti wriet li l-għajnuna inkwistjoni kienet ippreġudikat b'mod sostanzjali l-pożizzjoni tagħha fis-suq ikkonċernat.
- 29 Fl-aħħar nett, l-appellanti ssostni ksur tal-Artikolu 47 tal-Karta.
- 30 Il-Kummissjoni, il-Land u Ryanair jikkontestaw l-argumenti kollha mressqa fil-kuntest tal-ewwel aggravju u jqisu li dan l-aggravju għandu jiġi miċhud bħala parzjalment inammissibbli u, fi kwalunkwe każ, bħala infondat.

L-evalwazzjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja

- 31 Qabelxejn, għandu jitfakkar li l-ammissibbiltà ta' rikors ipprezentat minn persuna fizika jew ġuridika kontra att li tiegħu hija ma hijiex id-destinatarja, skont ir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, hija suġġetta għall-kundizzjoni li tkun irrikonoxxuta *l-locus standi* tagħha, li tirriżulta f'żewġ każijiet. Minn naħa, tali rikors jista' jitressaq sakemm dan l-att ikun jikkonċernaha direttament u individwalment. Min-naħa l-oħra, tali persuna tista' tippreżenta rikors kontra att regolatorju li ma jinvolvix miżuri ta' eżekuzzjoni jekk dan ikun jikkonċernaha direttament (ara f'dan is-sens, b'mod partikolari, is-sentenzi tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punti 59 u 91, kif ukoll tat-13 ta' Marzu 2018, *Industrias Químicas del Vallés vs Il-Kummissjoni*, C-244/16 P, EU:C:2018:177, punt 39).
- 32 Peress li d-deċiżjoni kontenzjuża, li kienet indirizzata lir-Repubblika Federali tal-Ġermanja, ma tikkostitwixxix att regolatorju skont ir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, billi ma hijiex att ta' portata ġenerali (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-3 ta' Ottubru 2013, *Inuit Tapiriit Kanatami et vs Il-Parlament u Il-Kunsill*, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punt 56), hija l-Qorti Ġenerali li għandha tivverifika jekk l-appellanti kinitx direttament u individwalment ikkonċernata minn din id-deċiżjoni, fis-sens ta' din id-dispożizzjoni.

- 33 F'dan ir-rigward, minn ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li l-persuni li ma humiex id-destinatarji ta' deċiżjoni ma jistgħux jippretendu li huma individwalment ikkonċernati hlief jekk din id-deċiżjoni taffettwahom minhabba ċerti kwalitajiet li huma speċifiċi għalihom jew minhabba sitwazzjoni ta' fatt li tikkaratterizzahom meta mqabbla ma' kull persuna oħra u, minhabba dan il-fatt, tindividwalizzahom b'mod analogu għal dak tad-destinatarju (ara, b'mod partikolari, is-sentenzi tal-15 ta' Lulju 1963, *Plaumann vs Il-Kummissjoni*, 25/62, EU:C:1963:17, p. 223; tat-28 ta' Jannar 1986, *Cofaz et vs Il-Kummissjoni*, 169/84, EU:C:1986:42, punt 22; tat-22 ta' Novembru 2007, *Sniace vs Il-Kummissjoni*, C-260/05 P, EU:C:2007:700, punt 53, kif ukoll tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punt 93).
- 34 Permezz tal-ewwel sat-tielet parti tal-ewwel aggravju, li għandhom jiġu eżaminati flimkien, l-appellanti essenzjalment tikkritika lill-Qorti Ġenerali talli eżaminat jekk hija kinitx individwalment ikkonċernata mid-deċiżjoni kontenzjuża fid-dawl mhux tal-kriterju relatat mal-protezzjoni tad-drittijiet proċedurali ta' parti interessata fil-proċedura amministrattiva quddiem il-Kummissjoni, iżda tal-kriterju tal-ħsara sostanzjali lill-pożizzjoni tagħha fis-suq ikkonċernat.
- 35 F'dan ir-rigward, għandu jittfakkar li fil-kuntest tal-proċedura ta' sħarriġ ta' għajjnuna mill-Istat prevista fl-Artikolu 108 TFUE, għandha ssir distinzjoni, minn naħa, bejn il-fażi preliminari ta' eżami tal-għajjnuna stabbilita fil-paragrafu 3 ta' dan l-artikolu, li għandha biss bħala skop li tippermetti lill-Kummissjoni tiffirma l-ewwel opinjoni fuq il-kompatibbiltà parzjali jew totali tal-għajjnuna inkwistjoni, u, min-naħa l-oħra, il-fażi ta' eżami msemmija fil-paragrafu 2 tal-imsemmi artikolu. Huwa biss fil-kuntest ta' din il-fażi, li hija intiża sabiex tippermetti lill-Kummissjoni tiġbor informazzjoni kompleta dwar il-fatti kollha tal-kawża, li t-Trattat FUE jipprevedi l-obbligu, għall-Kummissjoni, li ssejjaħ il-persuni ikkonċernati sabiex jipprezentaw l-osservazzjonijiet tagħhom (sentenza tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punt 94 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 36 Minn dan jirriżulta li, meta, mingħajr ma tiftaħ il-proċedura ta' investigazzjoni formali prevista fl-Artikolu 108(2) TFUE, il-Kummissjoni tikkonstata, permezz ta' deċiżjoni meħuda abbażi tal-paragrafu 3 tal-istess artikolu, li għajjnuna mill-Istat hija kompatibbli mas-suq intern, il-benefiċjarji ta' dawn il-garanziji proċedurali jistgħu biss jiksbu l-osservanza tagħhom biss jekk ikollhom il-possibbiltà li jikkontestaw din id-deċiżjoni quddiem il-qorti tal-Unjoni. Għal dawn ir-raġunijiet, din għandha tiddikjara ammissibbli rikors intiż għall-annullament ta' tali deċiżjoni, imressaq minn parti interessata fis-sens tal-Artikolu 108(2) TFUE, meta l-awtur ta' dan ir-rikors ifittex, bil-preżentata tiegħu, li jiġu mharsa d-drittijiet proċedurali li huwa għandu taħt din id-dispożizzjoni tal-aħħar. Il-Qorti tal-Ġustizzja ppreċiżat li tali persuni interessati huma l-persuni, l-impriżi jew l-assocjazzjonijiet li jistgħu jiġu effettwati fl-interessi tagħhom permezz tal-ġoti ta' għajjnuna, jiġifieri, b'mod partikolari, l-impriżi li jikkompetu mal-benefiċjarji ta' din l-għajjnuna u l-organizzazzjonijiet professjonali (ara s-sentenza tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punti 95 u 96 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 37 Min-naħa l-oħra, jekk ir-rikorrent jikkontesta l-fondatezza ta' deċiżjoni ta' evalwazzjoni tal-għajjnuna meħuda fuq il-bażi tal-Artikolu 108(3) TFUE jew fi tmiem il-proċedura ta' investigazzjoni formali, is-sempliċi fatt li huwa jista' jitqies bħala "persuna interessata" fis-sens tat-tieni paragrafu ta' dan l-artikolu ma huwiex biżżejjed sabiex ir-rikors jitqies ammissibbli. Huwa jkollu għalhekk jipprova li għandu status partikolari fis-sens tal-ġurisprudenza mfakkra fil-punt 33 ta' din is-sentenza. B'mod partikolari, dan ikun il-każ meta l-pożizzjoni tar-rikorrent

fis-suq ikkonċernat tkun effettwata sostanzjalment mill-ġhajnuna li hija s-sugġett tad-deċiżjoni inkwistjoni (sentenza tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punt 97 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).

- 38 F'dan ir-rigward, kif fakkret il-Qorti Ġenerali, ġustament, fil-punt 141 tas-sentenza appellata, ġew partikolarment irrikonoxxuti bħala individwalment ikkonċernati minn deċiżjoni tal-Kummissjoni li tagħlaq il-proċedura ta' investigazzjoni formali, minbarra l-impriża benefiċjarja, l-impriża kompetitriċi ta' din tal-aħħar li kellhom rwol attiv fil-kuntest ta' din il-proċedura, bil-kundizzjoni li l-pożizzjoni tagħhom fis-suq tkun sostanzjalment affettwata mill-miżura ta' ġhajnuna li hija s-sugġett tad-deċiżjoni kkontestata (sentenzi tat-22 ta' Novembru 2007, *Sniace vs Il-Kummissjoni*, C-260/05 P, EU:C:2007:700, punt 55, kif ukoll tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punt 98).
- 39 F'dan il-każ, id-deċiżjoni kontenzjuża ġiet adottata, kif tammetti, barra minn hekk, l-appellanti, wara proċedura ta' investigazzjoni formali skont l-Artikolu 108(2) TFUE.
- 40 F'dawn iċ-ċirkustanzi, kuntrarjament għal dak li ssostni l-appellanti, ir-rikors tagħha kontra din id-deċiżjoni ma setax jaqa' taht il-każ previst fil-punt 36 ta' din is-sentenza. Sa fejn l-appellanti tibbaża l-argument tagħha fuq il-punti 22 u 23 tas-sentenza tat-28 ta' Jannar 1986, *Cofaz et vs Il-Kummissjoni* (169/84, EU:C:1986:42), huwa biżżejjed li jiġi osservat li dawn għandhom jinqraw flimkien mal-punt 25 ta' din is-sentenza, li jikkonferma li s-sempliċi fatt li impriża kellha rwol attiv fil-kuntest tal-proċedura ta' investigazzjoni formali ma huwiex biżżejjed sabiex jitqies li hija individwalment ikkonċernata mid-deċiżjoni li ttemm din il-proċedura.
- 41 L-argument tal-appellanti, li jgħid li l-proċedura ta' investigazzjoni formali mmexxija mill-Kummissjoni kienet ivvizzjata b'irregolaritajiet, peress li d-deċiżjoni kontenzjuża hija bbażata fuq fatti inkompleti jew evalwati b'mod żbaljat, jew anki li l-Kummissjoni, f'din id-deċiżjoni, fil-parti l-kbira tagħha, interpretat id-dritt Ġermaniż, u dan b'mod żbaljat, ma jistax iwassal għal riżultat differenti.
- 42 Fil-fatt, il-ġurisprudenza dwar l-ammissibbiltà ta' rikors kontra deċiżjoni meħuda fi tmiem il-proċedura ta' investigazzjoni formali tapplika mingħajr distinzjoni bejn id-diversi motivi li jistgħu jiġu invokati insostenn ta' tali rikors. Barra minn hekk, għandu jiġi kkonstatat li, bl-iskuża ta' allegati irregolaritajiet proċedurali, l-appellanti tikkritika fir-realtà l-mertu tal-evalwazzjonijiet tal-Kummissjoni li jinsabu fid-deċiżjoni kontenzjuża, minkejja li d-dibattitu quddiem il-Qorti Ġenerali kien jirrigwarda l-ammissibbiltà tar-rikors ipprezentat kontra din id-deċiżjoni.
- 43 Għaldaqstant, il-Qorti Ġenerali ma wettqitx żball ta' liġi meta qieset li s-sempliċi parteċipazzjoni tal-appellanti fil-proċedura amministrattiva ma kinitx biżżejjed sabiex jiġi stabbilit li hija kienet individwalment ikkonċernata mid-deċiżjoni kontenzjuża.
- 44 Konsegwentement, hemm lok li l-ewwel sat-tielet parti tal-ewwel aggravju għandhom jiġu miċhuda bħala parzjalment inammissibbli u bħala parzjalment infondati.
- 45 Permezz tar-raba' sas-sitt parti tal-ewwel aggravju, l-appellanti tikkritika lill-Qorti Ġenerali, sussidjarjament, talli wettqet żbalji ta' liġi fl-applikazzjoni tal-kundizzjoni li tgħid li hija kellha tkun individwalment ikkonċernata mid-deċiżjoni kontenzjuża.

- 46 Fir-rigward tar-raba' parti tal-ewwel aggravju, li tirrigwarda l-punti 177 *et seq.* tas-sentenza appellata, għandu jifakkar li, skont l-Artikolu 256 TFUE u l-ewwel paragrafu tal-Artikolu 58 tal-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, l-appell għandu jkun limitat għal kwistjonijiet ta' liġi. Għaldaqstant, hija biss il-Qorti Ġenerali li hija kompetenti li tikkonstata u tevalwa l-fatti rilevanti kif ukoll li tevalwa l-provi. L-evalwazzjoni tal-fatti u tal-provi ma tikkostitwixx għalhekk, bla ħsara għall-każ tal-iżnaturament tagħhom, kwistjoni ta' liġi sugġetta, bħala tali, għall-istħarriġ tal-Qorti tal-Ġustizzja fil-kuntest ta' appell (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tas-26 ta' Jannar 2017, Masco *et vs* Il-Kummissjoni, C-614/13 P, EU:C:2017:63, punt 35; tat-22 ta' Novembru 2007, Sniace *vs* Il-Kummissjoni, C-260/05 P, EU:C:2007:700, punt 35, kif ukoll tat-3 ta' Settembru 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland *et vs* Il-Kummissjoni, C-817/18 P, EU:C:2020:637, punt 46).
- 47 Għalhekk, sa fejn l-appellanti tirreferi għal fatti li hija diġà semmiet fl-ewwel istanza sabiex issostni li, kuntrarjament għal dak li l-Qorti Ġenerali qieset fil-punti 177 *et seq.* tas-sentenza appellata, hija kienet uriet b'mod suffiċjenti fid-dritt li hija kienet individwalment ikkonċernata mill-miżuri msemija fid-deċizzjoni kontenzjuża, dan l-argument għandu jiġi miċhud bħala inammissibbli, peress li, fl-assenza ta' elementi konkreti li jippermettu li jiġi konkluż li kien hemm eventwali żnaturament tal-fatti, l-imsemmi argument huwa intiż, fir-realtà, sabiex jikkontesta l-evalwazzjoni sovrana tal-fatti mill-Qorti Ġenerali.
- 48 Barra minn hekk, sa fejn l-appellanti tikkritika lill-Qorti Ġenerali talli qieset, b'mod partikolari fil-punt 178 tas-sentenza appellata, li hija kellha tippreċiża sa liema ammont hija kienet ikkontribwixxiet għall-finanzjament tal-ajruport Frankfurt-Hahn u għas-sussidju ta' Ryanair, għandu jiġi osservat li, permezz ta' dan il-motiv, il-Qorti Ġenerali ċaħdet għustament l-argument li jgħid li hija kellha titqies bħala individwalment ikkonċernata mid-deċizzjoni kontenzjuża għar-raġuni, b'mod partikolari, li bħala azzjonista ta' Fraport, hija kienet ipparteċipat f'dan il-finanzjament u f'dan is-sussidju.
- 49 Fil-fatt, hekk kif l-Avukat Ġenerali osserva essenzjalment fil-punt 72 tal-konklużjonijiet tiegħu, hlief jekk jitqies li ċirku eċċessivament wiesa' ta' entitajiet jistgħu jsostnu li huma individwalment ikkonċernati minn tali miżuri, il-Qorti Ġenerali ddeċidiet għustament, fil-punt 178 tas-sentenza appellata, li l-appellanti kellha tippreċiża l-importanza ta' din il-partecipazzjoni sabiex tippermetti d-determinazzjoni tal-ħsara li l-pożizzjoni kompetittiva tagħha setgħet ġarrbet bħala konsegwenza u, jekk din tirriżulta sostanzjali, sabiex tistabbilixxi li hija kienet individwalment ikkonċernata mill-imsemmija miżuri.
- 50 Għaldaqstant, hemm lok li r-raba' parti tal-ewwel aggravju tigi miċhuda bħala parzjalment inammissibbli u bħala parzjalment infondata.
- 51 Għal dak li jirrigwarda l-ħames parti, huwa biżżejjed li jiġi osservat li l-argument tal-appellanti, li jgħid li l-Qorti Ġenerali kellha tagħtiha tnaqqis tal-oneru tal-prova, ma huwa bbażat fuq ebda bażi legali.
- 52 L-ewwel, sa fejn l-appellanti ssostni li r-rekwiżit ta' ħsara sostanzjali lill-pożizzjoni tagħha fis-suq japplika biss jekk il-miżuri msemija fid-deċizzjoni tal-Kummissjoni jiġu effettivament ikklassifikati bħala "għajnuna", fis-sens tal-Artikolu 107 TFUE, mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja dwar din il-kundizzjoni, kif osserva l-Avukat Ġenerali fil-punt 76 tal-konklużjonijiet tiegħu, jirriżulta li din tapplika kemm meta l-miżura inkwistjoni tirċievi din il-klassifikazzjoni kif ukoll meta hija ma tirċevihex, bħal f'dan il-każ (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-

28 ta' Jannar 1986, Cofaz *et vs* Il-Kummissjoni, 169/84, EU:C:1986:42, punti 20 u 29; tat-22 ta' Novembru 2007, Sniace *vs* Il-Kummissjoni, C-260/05 P, EU:C:2007:700, punti 10 u 60, kif ukoll tas-17 ta' Settembru 2015, Mory *et vs* Il-Kummissjoni, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punt 106).

- 53 It-tieni, sa fejn l-appellanti tibbaża ruhha fuq eżami inkomplet u żbaljat, mill-Kummissjoni, tal-miżuri msemmija fid-deċiżjoni kontenzjuża, dan il-fatt, jekk jitqies li huwa minnu, ma jistax jaffettwa r-rilevanza tal-kundizzjoni li tgħid li d-deċiżjoni kontenzjuża hija ta' natura li taffettwa b'mod sostanzjali l-pożizzjoni tagħha fis-suq, u lanqas l-oneru tal-prova meħtieġa sabiex jiġi stabbilit il-*locus standi* kontra d-deċiżjoni dwar dawn il-miżuri.
- 54 It-tielet, sa fejn l-appellanti ssostni li, peress li hija kellha tibbenefika minn tnaqqis tal-oneru tal-prova dwar ħsara sostanzjali lill-pożizzjoni tagħha fis-suq, hija pproduċiet effettivament din il-prova, u tistabbilixxi għal dan il-għan il-vantaġġi li Ryanair kisbet mingħand FFGH u l-Land, dan l-argument huwa bbażat fuq premessa żbaljata, sa fejn, kif jirriżulta mill-punt 51 ta' din is-sentenza, l-appellanti ma tistax tinvoka tali tnaqqis tal-oneru tal-prova.
- 55 Għaldaqstant, il-ħames parti tal-ewwel aggravju għandha tiġi miċhuda.
- 56 Permezz tas-sitt parti, l-appellanti tikkritika essenzjalment lill-Qorti Ġenerali talli, fil-punti 150 u 155 sa 177 *et seq.* tas-sentenza appellata, eżaminat il-kundizzjoni li tgħid li l-miżuri li huma s-sugġett tad-deċiżjoni kontenzjuża kienu ta' natura li jippreġudikaw b'mod sostanzjali l-pożizzjoni tagħha fis-suq fid-dawl ta' rekwiżiti żbaljati għal dak li jirrigwarda, minn naħa, id-definizzjoni tas-suq u, min-naħa l-oħra, ir-rabta kawżali bejn il-miżuri inkwistjoni u l-ħsara għall-pożizzjoni kompetittiva tagħha.
- 57 F'dan ir-rigward, il-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet ripetutament li l-prova, mir-rikorrent, ta' ħsara sostanzjali għall-pożizzjoni tiegħu fis-suq ma timplikax li tingħata deċiżjoni definittiva dwar ir-relazzjonijiet ta' kompetizzjoni bejn dan ir-rikorrent u l-impriżi benefiċjarji, iżda teħtieġ biss min-naħa tal-imsemmi rikorrent li jindika b'mod rilevanti r-raġunijiet li għalihom id-deċiżjoni tal-Kummissjoni tista' tippregudika l-interessi legittimi tiegħu billi taffettwa sostanzjalment il-pożizzjoni tiegħu fis-suq inkwistjoni (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-28 ta' Jannar 1986, Cofaz *et vs* Il-Kummissjoni, 169/84, EU:C:1986:42, punt 28; tat-22 ta' Novembru 2007, Spanja *vs* Lenzing, C-525/04 P, EU:C:2007:698, punt 41, kif ukoll tat-22 ta' Novembru 2007, Sniace *vs* Il-Kummissjoni, C-260/05 P, EU:C:2007:700, punt 60).
- 58 Kif enfasizza l-Avukat Ġenerali fil-punt 47 tal-konkluzjonijiet tiegħu, mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta għalhekk li l-ħsara sostanzjali għall-pożizzjoni kompetittiva tar-rikorrent fis-suq inkwistjoni ma tirriżultax minn analiżi fil-fond tal-varji relazzjonijiet ta' kompetizzjoni f'dan is-suq, li tippermetti li tiġi stabbilita bi preċiżjoni l-portata tal-ħsara lill-pożizzjoni kompetittiva tiegħu, iżda, bħala principju, minn konstatazzjoni *prima facie* li l-ġhoti tal-miżura msemmija fid-deċiżjoni tal-Kummissjoni jwassal sabiex jippreġudika sostanzjalment din il-pożizzjoni.
- 59 Minn dan jirriżulta li din il-kundizzjoni tista' tiġi ssodisfatta meta r-rikorrent jipproduċi provi li jippermettu li jintwera li l-miżura inkwistjoni tista' tippregudika sostanzjalment il-pożizzjoni tiegħu fis-suq ikkonċernat (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-22 ta' Diċembru 2008, British Aggregates *vs* Il-Kummissjoni, C-487/06 P, EU:C:2008:757, punt 38).

- 60 Għal dak li jirrigwarda l-provi ammessi mill-ġurisprudenza sabiex tiġi stabbilita tali ħsara sostanzjali, fl-ewwel lok, is-sempliċi fatt li att jista' jeżerċita ċerta influwenza fuq ir-relazzjonijiet ta' kompetizzjoni fis-suq rilevanti u li l-impriża kkonċernata tkun tinsab f'xi relazzjoni ta' kompetizzjoni mal-benefiċjarju ta' dan l-att ma huwiex suffiċjenti sabiex tali impriża tista' titqies li hija individwalment ikkonċernata mill-imsemmi att. Għalhekk, impriża ma tistax tibbaża ruħha biss fuq il-kwalità tagħha ta' kompetitriċi fir-rigward tal-impriża benefiċjarja (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-22 ta' Diċembru 2008, *British Aggregates vs Il-Kummissjoni*, C-487/06 P, EU:C:2008:757, punti 47 u 48, kif ukoll tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punti 99 u 100).
- 61 Fit-tieni lok, kif ikkonstatat ġustament il-Qorti Ġenerali, fil-punt 148 tas-sentenza appellata, il-prova ta' ħsara sostanzjali kkawżata fir-rigward tal-pożizzjoni ta' kompetitur fis-suq ma tistax tkun limitata għall-preżenza ta' ċerti elementi li jindikaw degradazzjoni fil-prestazzjonijiet kummerċjali jew finanzjarji tar-rikorrent, bħal tnaqqis kunsiderevoli fid-dhul mill-bejgħ, telf finanzjarju mhux negligibbli jew ukoll tnaqqis sinjifikattiv tal-partijiet mis-suq wara l-ġhoti tal-ġhajnuna inkwistjoni. L-ġhoti ta' ġhajnuna mill-Istat jista' jippreġudika s-sitwazzjoni kompetittiva ta' operatur anki b'modi oħra, b'mod partikolari, billi jikkawża telf ta' qligħ jew żvilupp inqas favorevoli minn dak li kien jirriżulta fl-assenza ta' tali ġhajnuna (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-22 ta' Novembru 2007, *Spanja vs Lenzing*, C-525/04 P, EU:C:2007:698, punti 34 u 35, kif ukoll tat-22 ta' Diċembru 2008, *British Aggregates vs Il-Kummissjoni*, C-487/06 P, EU:C:2008:757, punt 53).
- 62 Huwa fid-dawl ta' dawn il-prinċipji li għandu jiġi eżaminat jekk il-Qorti Ġenerali wettqitx żball ta' liġi fil-kuntest tal-evalwazzjoni tagħha tal-provi prodotti mill-appellanti sabiex turi ħsara sostanzjali għall-pożizzjoni tagħha fis-suq ikkonċernat minhabba l-miżuri msemmija fid-deċiżjoni kkontestata.
- 63 F'dan ir-rigward, prinċipalment, fil-punti 150, 154 u 156 tas-sentenza appellata, il-Qorti Ġenerali ddeċidiet, essenzjalment, li l-appellanti ma kinitx iddefinixxiet is-swieq li fihom giet ippreġudikata l-pożizzjoni kompetittiva tagħha billi osservat li hija ma kienet tat ebda informazzjoni dwar id-daqs u l-istruttura tagħhom kif ukoll dwar il-kompetituri preżenti f'dawn is-swieq.
- 64 Kif enfasizza l-Avukat Ġenerali fil-punt 87 tal-konklużjonijiet tiegħu, billi qieset li tali elementi kienu neċessarji sabiex jiġi ddefinit is-suq jew is-swieq li fid-dawl tagħhom il-kundizzjoni tal-ħsara sostanzjali lill-pożizzjoni kompetittiva kellha tiġi evalwata, il-Qorti Ġenerali marret lil hinn mir-rekwiziti li jirriżultaw mill-ġurisprudenza mfakkra fil-punti 57 sa 59 ta' din is-sentenza.
- 65 Għaldaqstant, hemm lok li jiġi kkonstatat li l-Qorti Ġenerali wettqet żball ta' liġi meta ċaħdet l-argumenti tal-appellanti bbażati, minn naħa, fuq il-fatt li kienet giet ippreġudikata l-pożizzjoni tagħha fis-suq Ewropew tat-trasport bl-ajru ta' passiġġieri u, min-naħa l-oħra, fuq sovrappożizzjonijiet bejn ir-rotot tal-ajru li hija kienet qieghda tinvoka, għar-raġuni li l-appellanti ma kinitx ipproduċiet provi fir-rigward tad-daqs jew tal-portata ġeografika ta' dawn is-swieq, jew ukoll fir-rigward tal-partijiet tagħha mis-suq jew ta' dawh ta' Ryanair jew ta' eventwali kompetituri.
- 66 Madankollu, għandu jiġi osservat li, għal dak li jirrigwarda r-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, il-Qorti Ġenerali ma kkonkludietx li r-rikors tal-appellanti kien inammissibbli għar-raġuni biss li din ma kinitx iddefinixxiet is-suq jew is-swieq li fihom hija qieset li garrbet ħsara sostanzjali għall-pożizzjoni kompetittiva tagħha.

- 67 Fil-fatt, minn naħa, fil-punt 153 tas-sentenza appellata, li ma huwiex ikkontestat fil-kuntest ta' dan l-appell, il-Qorti Ġenerali kkonstatat li l-appellanti ma kinitx ipproduċiet il-prova tas-sovrapożizzjonijiet allegati bejn l-offerti tagħha u dawk ta' Ryanair fuq ir-rotot tal-ajru msemmija fil-punti 151 u 152 ta' dik is-sentenza.
- 68 Min-naħa l-oħra, fil-punti 158 sa 178 tas-sentenza appellata, il-Qorti Ġenerali eżaminat l-argumenti mressqa mill-appellanti u l-provi prodotti minnha insostenn tagħhom, intiżi sabiex juru li hija sofriet ħsara sostanzjali għall-pożizzjoni kompetittiva tagħha fis-suq tat-trasport bl-ajru ta' passiġġieri minhabba l-miżuri favur Ryanair u FFHG, b'mod partikolari r-rabta kawżali bejn il-miżuri inkwistjoni u l-elementi mressqa sabiex tiġi stabbilita l-ħsara għall-pożizzjoni tagħha fis-suq.
- 69 Fil-kuntest tal-evalwazzjoni sovrana tagħha tal-fatti, li ma tistax tiġi kkontestata fl-istadju tal-appell, ħlief fil-każ ta' aggravju bbażat fuq żnaturament ta' dawn il-fatti, bl-ebda mod allegat mill-appellanti f'dan il-każ, il-Qorti Ġenerali kkonkludiet, fil-punt 179 ta' dik is-sentenza, li din tal-aħħar ma kinitx stabbilixxiet tnaqqis sinjifikattiv tad-dhul mill-bejgħ tagħha, telf finanzjarju mhux negligibbli jew tnaqqis sinjifikattiv tal-partijiet tagħha mis-suq fis-suq jew fis-swieq inkwistjoni, wara l-adozzjoni tal-miżuri favur Ryanair u ta' FFHG, anki meta l-miżuri adottati favur din tal-aħħar kienu ġew ittrasferiti lil Ryanair. L-appellanti lanqas ma stabbilixxiet telf ta' qligħ jew żvilupp inqas favorevoli minn dak li kien ġie irreġistrat fl-assenza ta' tali miżuri.
- 70 Barra minn hekk, fl-appell tagħha, l-appellanti ma ressqet ebda element li jippermetti li jiġi konkluz li l-iżball ta' liġi mwettaq mill-Qorti Ġenerali, ikkonstatat fil-punti 64 u 65 ta' din is-sentenza, fir-rigward tal-portata tal-prova li l-appellanti kellha tipproduċi sabiex turi ħsara sostanzjali għall-pożizzjoni kompetittiva tagħha, seta' kellu xi influwenza fuq l-evalwazzjoni tal-argumenti u tal-elementi msemmija fil-punt preċedenti u, konsegwentement, fuq il-konkluzjoni li l-Qorti Ġenerali waslet għaliha, sussidjarjament, fil-punt 179 tas-sentenza appellata.
- 71 F'dawn iċ-ċirkustanzi, għandu jiġi kkonstatat li dan l-iżball ta' liġi ma huwiex ta' natura li jivvizzja l-konkluzjoni tal-Qorti Ġenerali, fil-punt 182 tas-sentenza appellata, fir-rigward tal-ammissibbiltà tar-rikors tal-appellanti skont it-tieni ipoteżi prevista fir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, b'tali mod li s-sitt parti tal-ewwel aggravju għandha tiġi miċhuda, f'dan ir-rigward, bħala ineffettiva.
- 72 Konsegwentement, mingħajr ma hemm bżonn li jiġi eżaminat l-argument ibbażat fuq ksur tal-Artikolu 47 tal-Karta, sa fejn il-konkluzjoni li tinsab fil-punt 182 tas-sentenza appellata hija bbażata fuq motivi differenti minn dawk imsemmija f'dan l-argument, is-sitt parti tal-ewwel aggravju għandha tiġi miċhuda wkoll.
- 73 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, l-ewwel aggravju tal-appell għandu jiġi miċhud fl-intier tiegħu bħala parzjalment inammissibbli u parzjalment infondat.

Fuq it-tieni aggravju, ibbażat fuq l-allegazzjoni li l-Qorti Ġenerali kisret ir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, meta qieset li l-appellanti ma kellhiex locus standi kontra d-deċiżjoni kontenzjuża sa fejn din tirrigwarda l-iskedi ta' imposti ajruportwali

L-argumenti tal-partijiet

- 74 Permezz tat-tieni aggravju tagħha, l-appellanti tikkritika lill-Qorti Ġenerali, essenzjalment, talli kisret ir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, billi ddeċidiet, fil-punti 190 u 196 *et seq.* tas-sentenza appellata, li hija ma kinitx direttament ikkonċernata, fis-sens tat-tieni ipoteżi ta' din id-dispożizzjoni, mid-deċiżjoni kontenzjuża sa fejn din tirrigwarda, fl-Artikolu 3 tagħha, l-iskedi ta' imposti ajruportwali, u billi applikat direttament din l-evalwazzjoni, fil-punti 209 *et seq.* ta' dik is-sentenza, għat-tielet ipoteżi tal-imsemmija dispożizzjoni, mingħajr ebda forma oħra ta' eżami.
- 75 Hija ssostni, permezz tal-ewwel parti ta' dan l-aggravju, li l-kundizzjoni li tgħid li r-rikorrent għandu jkun direttament ikkonċernat mill-att inkwistjoni għandha tiġi eżaminata, b'mod shiħ, fil-kuntest ta' din it-tielet ipoteżi, mingħajr ma l-qorti tkun tista' tibbaża ruħha, f'dan ir-rigward, fuq id-deċiżjoni li tirriżulta mill-eżami tagħha ta' waħda miż-żewġ ipoteżijiet l-oħra msemmija fir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE. Fil-fatt, mis-sentenza tas-6 ta' Novembru 2018, Scuola Elementare Maria Montessori vs Il-Kummissjoni, Il-Kummissjoni vs Scuola Elementare Maria Montessori u Il-Kummissjoni vs Ferracci (C-622/16 P sa C-624/16 P, EU:C:2018:873) jirriżulta li l-imsemmija kundizzjoni għandha tiġi interpretata b'mod differenti rispettivament fit-tieni u fit-tielet ipoteżi previsti f'din id-dispożizzjoni. Għal dak li jirrigwarda l-prova li l-appellanti hija direttament ikkonċernata mill-att inkwistjoni, fis-sens tat-tielet ipoteżi stabbilita fl-imsemmija dispożizzjoni, applikabbli fil-każ ta' skema ta' għajjuna, minn dik is-sentenza jirriżulta li hija din l-appellanti li għandha tipproduci l-prova li dan l-att inkwistjoni huwa realment ta' natura li jirrestringi l-kompetizzjoni. Din il-kawża hija paragonabbli ma' dik li tat lok għall-imsemmija sentenza u għandha twassal għal evalwazzjoni simili tal-kundizzjoni li tgħid li r-rikorrent huwa direttament ikkonċernat mill-imsemmi att. F'dan ir-rigward, l-appellanti esponiet u stabbilixxiet, b'mod partikolari, kif iż-żewġ skedi ta' imposti ajruportwali inkwistjoni kienu diskriminatorji fil-konfront ta' linji tal-ajru oħra, inkluż fir-rigward ta' Ryanair.
- 76 Fil-kuntest tat-tieni parti tat-tieni aggravju, l-appellanti tilmenta li l-Qorti Ġenerali, fil-punt 205 tas-sentenza appellata, żnaturat in-nota tagħha għal dak li jirrigwarda l-espressjoni "linji oħra tal-ajru" li kienet tinsab fiha. Skont l-appellanti, din l-espressjoni kienet tirreferi għal kull linja tal-ajru, inkluża l-appellanti, minbarra Ryanair.
- 77 Il-Kummissjoni, il-Land u Ryanair iqisu li t-tieni aggravju għandu jiġi miċhud fl-intier tiegħu bħala infondat. Skont il-Kummissjoni, dan l-aggravju huwa, barra minn hekk, parzjalment inammissibbli, sa fejn huwa intiż li jikkontesta elementi fattwali.

L-evalwazzjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja

- 78 Għandu jiġi osservat, qabelxejn, li, fil-punti 190 sa 208 tas-sentenza appellata, li għalihom l-appellanti tirreferi speċifikament fil-kuntest tat-tieni aggravju iżda li fil-konfront tagħhom hija ma tindirizza ebda kritika b'mod partikolari, il-Qorti Ġenerali eżaminat il-kwistjoni dwar jekk l-appellanti kellhiex *locus standi* sabiex titlob l-annullament tad-deċiżjoni kontenzjuża skont it-tieni ipoteżi prevista fir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, bħala parti direttament u individwalment ikkonċernata minn din id-deċiżjoni, sa fejn din tal-aħħar tirrigwarda, fl-Artikolu 3 tagħha, l-iskedi ta' imposti ajruportwali.

- 79 Peress li, fl-ewwel lok, hija ivverifikat jekk l-appellanti kinitx direttament ikkonċernata minn dan l-aspett tad-deċiżjoni kontenzjuża, il-Qorti Ġenerali kkonkludiet, fil-punt 208 ta' dik is-sentenza, li din ma kinitx stabbilixxiet li hija kienet tissodisfa dan il-kriterju u li hija ma kellhiex, konsegwentement, *locus standi* skont it-tieni ipoteżi prevista fir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE.
- 80 Il-Qorti Ġenerali, fit-tieni lok, fil-punti 209 sa 213 tas-sentenza appellata, iddeduċiet minn din il-konstatazzjoni li l-appellanti lanqas ma kellha *locus standi* skont it-tielet ipoteżi prevista fir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, billi qieset, b'mod partikolari fil-punt 211 ta' din is-sentenza, li l-kriterju li jgħid li r-rikorrent għandu jkun direttament ikkonċernat mill-att inkwistjoni kien identiku fit-tieni u fit-tielet ipoteżi msemmija f'din id-dispożizzjoni.
- 81 Huwa f'dan il-kuntest li, permezz tal-ewwel parti tat-tieni aggravju, l-appellanti tikkritika lill-Qorti Ġenerali, essenzjalment, talli ma wettqitx verifika kompleta dwar jekk dan il-kriterju huwiex issodisfatt fir-rigward tat-tielet ipoteżi tar-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, iżda llimitat ruħha, sabiex tiddetermina jekk dan il-kriterju kienx issodisfatt, li tirreferi u li tapplika għaliha d-deċiżjoni li tirriżulta mill-eżami tagħha tat-tieni ipoteżi msemmija f'din id-dispożizzjoni.
- 82 Issa, kuntrarjament għal dak li ssostni l-appellanti insostenn ta' dan l-ilment, mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, b'mod partikolari mis-sentenza tas-6 ta' Novembru 2018, Scuola Elementare Maria Montessori vs Il-Kummissjoni, Il-Kummissjoni vs Scuola Elementare Maria Montessori u Il-Kummissjoni vs Ferracci (C-622/16 P sa C-624/16 P, EU:C:2018:873), ma jirriżultax li l-imsemmi kriterju għandu tifsira differenti għall-finijiet tat-tieni u tat-tielet ipoteżi previsti fir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE.
- 83 Għall-kuntrarju, fil-punt 42 ta' dik is-sentenza, il-Qorti tal-Ġustizzja fakkret, mingħajr ma għamlet distinzjoni bejn dawn l-ipoteżijiet, li, skont ġurisprudenza stabbilita, hekk kif il-Qorti Ġenerali, barra minn hekk, osservat għustament fil-punt 197 tas-sentenza appellata, il-kundizzjoni li tgħid li l-persuna fiżika jew ġuridika għandha tkun direttament ikkonċernata mid-deċiżjoni li hija s-sugġett tar-rikors, "kif prevista fir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE", tirrikjedi li ż-żewġ kriterji jkun ssodisfatti b'mod kumulattiv, jiġifieri li din id-deċiżjoni, minn naħa, tipproduċi direttament effetti fuq is-sitwazzjoni legali ta' dik il-persuna u, min-naħa l-oħra, ma tħalli l-ebda setgħa diskrezzjonali lid-destinatarji responsabbli għall-implimentazzjoni tagħha, peress li din għandha natura purament awtomatika u tirriżulta unikament mil-legiżlazzjoni tal-Unjoni, mingħajr applikazzjoni ta' regoli intermedji oħra.
- 84 Minn dan isegwi li l-Qorti Ġenerali ma wettqet ebda żball ta' liġi meta qieset, fil-punt 211 tas-sentenza appellata, li l-portata ta' din il-kundizzjoni kienet identika fit-tieni u fit-tielet ipoteżi previsti fir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 TFUE, u sa fejn, fil-punt 212 ta' dik is-sentenza, hija ddeduċiet mill-konstatazzjoni li l-appellanti ma kinitx tissodisfa din il-kundizzjoni għall-finijiet tat-tieni ipoteżi msemmija f'din id-dispożizzjoni li hija lanqas ma kienet tissodisfaha għall-finijiet tat-tielet ipoteżi msemmija fiha.
- 85 Barra minn hekk, l-appellanti lanqas ma tissostanzja kif ir-rekwiziti relatati mal-prova li hija kienet direttament ikkonċernata mid-deċiżjoni kontenzjuża, kif stabbiliti u applikati mill-Qorti Ġenerali, b'mod partikolari fil-punti 198 u 206 tas-sentenza appellata, għall-finijiet tal-eżami tal-iskedi ta' imposti ajruportwali inkwistjoni, ma kinux jikkorrispondu għal dawk li jirriżultaw mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja fil-qasam tal-għajnuna mill-Istat, u b'mod partikolari mill-punt 47 tas-sentenza tas-6 ta' Novembru 2018, Scuola Elementare Maria Montessori vs Il-Kummissjoni, Il-Kummissjoni vs Scuola Elementare Maria Montessori u Il-Kummissjoni vs

Ferracci (C-622/16 P sa C-624/16 P, EU:C:2018:873), li jgħid li l-qorti tal-Unjoni hija obbligata tivverifika jekk rikorrent esponiex b'mod rilevanti r-raġunijiet għaliex id-deċiżjoni tal-Kummissjoni tista' tqiegħdu f'sitwazzjoni kompetittiva żvantaġġata u, għaldaqstant, tista' tipproduċi effetti fuq is-sitwazzjoni legali tiegħu.

- 86 Għall-kumpliment, konformement mal-ġurisprudenza mfakkra fil-punt 46 ta' din is-sentenza, l-ewwel parti tat-tieni aggravju għandha tiġi miċhuda bħala inammissibbli, sa fejn, permezz tagħha, l-appellanti, minn naħa, issostni, mill-ġdid, li hija kienet ipprovat, kuntrarjament għal dak li ddeċidiet il-Qorti Ġenerali, li hija direttament ikkonċernata mid-deċiżjoni kontenzjuża sa fejn din tirrigwarda l-iskedi ta' imposti ajruportwali u, min-naħa l-oħra, tirrepeti, għal dan il-għan, elementi mressqa fir-rikors tagħha fl-ewwel istanza.
- 87 Għaldaqstant, l-ewwel parti tat-tieni aggravju għandha tiġi miċhuda bħala parzjalment inammissibbli u parzjalment infondata.
- 88 Sa fejn, permezz tat-tieni parti ta' dan l-aggravju, l-appellanti tilmenta li l-Qorti Ġenerali, fil-punt 205 tas-sentenza appellata, żnaturat in-nota tagħha fir-rigward tal-espressjoni "linji oħra tal-ajru", billi qieset li din l-espressjoni ma kinitx tirrigwarda lill-appellanti nnifisha, għandu jiġi osservat li tali żnaturament ma jirriżultax mill-punt 205 tas-sentenza appellata. Għall-kuntrarju, minn dak il-punt tas-sentenza appellata jirriżulta, essenzjalment, li l-Qorti Ġenerali fehmet korrettament din l-espressjoni bħala li tirreferi għal-linji tal-ajru minbarra Ryanair, iżda kkonstatat li l-appellanti ma kinitx fost l-utenti tal-ajruport ta' Frankfurt-Hahn u, għaldaqstant, ma tistax tinvoka diskriminazzjoni favur Ryanair, għad-detriment tal-linji l-oħra li jużaw dan l-ajruport.
- 89 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, it-tieni aggravju tal-appell għandu jiġi miċhud bħala parzjalment inammissibbli u parzjalment infondat.

Fuq it-tielet aggravju, ibbażat fuq l-allegazzjoni li l-Qorti Ġenerali kisret ir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 u l-Artikolu 108(2) TFUE kif ukoll l-obbligu ta' motivazzjoni sa fejn qieset li l-appellanti ma kellhiex locus standi kontra d-deċiżjoni kontenzjuża sa fejn din tirrigwarda l-"miżura Nru 12"

L-argumenti tal-partijiet

- 90 Permezz tat-tielet aggravju tagħha, l-appellanti tikkritika lill-Qorti Ġenerali talli kisret ir-raba' paragrafu tal-Artikolu 263 u l-Artikolu 108(2) TFUE kif ukoll l-obbligu ta' motivazzjoni sa fejn qieset li l-appellanti ma kellhiex *locus standi* kontra d-deċiżjoni kontenzjuża sa fejn din tirrigwarda l-"miżura Nru 12".
- 91 F'dan ir-rigward, l-appellanti tosserva li l-Kummissjoni ma wettqitx proċedura ta' investigazzjoni formali fil-fond u li hija kklassifikat din il-miżura bħala "għajjnuna għall-investiment", kompatibbli mas-suq intern.
- 92 Issa, l-appellanti sostniet espressament, fil-proċedura quddiem il-Qorti Ġenerali, li l-Kummissjoni ma kellhiex tqis li din l-għajjnuna kienet kompatibbli mas-suq intern mingħajr ma fetħet proċedura ta' investigazzjoni formali fil-fond. Filwaqt li tfakkar l-aspetti li fuqhom hija bbażat ruhha għal dan il-għan, l-appellanti tilmenta li l-Qorti Ġenerali ma eżaminatx dawn l-aspetti u

wettqet żball ta' liġi meta eżaminat, fl-assenza ta' kwalunkwe motivazzjoni, il-“miżura Nru 12” mill-perspettiva tat-“tieni alternattiva” tal-ġurisprudenza li tirriżulta mis-sentenza tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni* (C-33/14 P, EU:C:2015:609).

- 93 L-appellanti tiddikjara ċertu numru ta' elementi fattwali relatati mal-finanzjament ta' FFHG u ssostni li l-Kummissjoni ma eżaminatx dan il-finanzjament fid-deċiżjoni kontenzjuża, li sussegwentement gie ssostitwit bil-“miżura Nru 12”. Fi kwalunkwe każ, l-appellanti pproduċiet il-prova suffiċjenti li r-rikors għal annullament tagħha kien ammissibbli fid-dawl tal-“ewwel alternattiva” tal-ġurisprudenza li tirriżulta mis-sentenza tas-17 ta' Settembru 2015, *Mory et vs Il-Kummissjoni* (C-33/14 P, EU:C:2015:609). Peress li l-Qorti Ġenerali eżaminat biss it-“tieni alternattiva” ta' din is-sentenza u qieset li l-kundizzjonijiet previsti minnha ma kinux issodisfatti, hija kisret id-drittijiet proċedurali tal-appellanti, iggarantiti mill-Artikolu 108(2) TFUE. Insostenn ta' dan l-aggravju l-appellanti tirreferi barra minn hekk għal deċiżjoni ġdida tal-Kummissjoni, li fil-frattemp giet adottata minn din l-istituzzjoni, għall-għajnuna għall-funzjonament iffinanzjata mill-“miżura Nru 12”, għall-għajnuna għall-investment kif ukoll għat-trasferiment tal-għajnuna mogħtija lil FFHG lil Ryanair.
- 94 Il-Kummissjoni ssostni li l-“miżura Nru 12” ma kinitx is-sugġett tal-proċedura quddiem il-Qorti Ġenerali. Fi kwalunkwe każ hija ssostni, l-istess bħal-Land u Ryanair, li t-tielet aggravju għandu jiġi miċhud bħala infondat.

L-evalwazzjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja

- 95 Qabelxejn, għandu jinfakkar li mit-tieni subparagrafu tal-Artikolu 256(1) TFUE, mill-ewwel paragrafu tal-Artikolu 58 tal-Istatut tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea kif ukoll mill-Artikolu 168(1)(d) u mill-Artikolu 169(2) tar-Regoli tal-Proċedura tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li appell għandu jidentifika bi preċiżjoni l-punti tal-motivi kkritikati tas-sentenza li tagħha jintalab l-annullament u jindika b'mod preċiż l-argumenti legali li jsostnu b'mod speċifiku din it-talba, taht piena ta' inammissibbiltà tal-appell jew tal-aggravju kkonċernat (sentenzi tas-26 ta' Jannar 2017, *Mamoli Robinetteria vs Il-Kummissjoni*, C-619/13 P, EU:C:2017:50, punt 42, kif ukoll tat-8 ta' Ġunju 2017, *Dextro Energy vs Il-Kummissjoni*, C-296/16 P, mhux ippubblikata, EU:C:2017:437, punt 60).
- 96 Dan il-kriterju ma jkunx issodisfatt b'mod partikolari minn appell jew minn aggravju ta' appell li, mingħajr ma jinkludi argument li speċifikament jidentifika l-iżball ta' liġi li allegatament jivvizzja s-sentenza jew id-digriet li tagħhom jintalab l-annullament, sempliċement jirriproduċi l-motivi u l-argumenti li jkunu diġà tressqu quddiem il-Qorti Ġenerali. Fil-fatt, tali appell jew aggravju jikkostitwixxi fil-verità talba intiża sabiex jinkiseb sempliċi eżami mill-ġdid tar-rikors ipprezentat quddiem il-Qorti Ġenerali, liema eżami ma jaqax fil-kompetenza tal-Qorti tal-Ġustizzja fil-kuntest tal-appell (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tas-7 ta' Jannar 2004, *Aalborg Portland et vs Il-Kummissjoni*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P u C-219/00 P, EU:C:2004:6, punt 51 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata, u d-digriet tad-29 ta' Jannar 2020, *Silgan Closures u Silgan Holdings vs Il-Kummissjoni*, C-418/19 P, mhux ippubblikat, EU:C:2020:43, punt 71).
- 97 F'dan ir-rigward, indipendentement mill-kwistjoni dwar jekk il-“miżura Nru 12” imsemmija fit-tielet aggravju kinitx fil-fatt is-sugġett tad-deċiżjoni kontenzjuża u, sussegwentement, tal-proċedura quddiem il-Qorti Ġenerali, liema fatt il-Kummissjoni tikkontesta, għandu jiġi

kkonstatat, minn naha, li l-appellanti, fi kwalunkwe każ, baqgħet ma identifikatx il-motivi tas-sentenza appellata li għalihom jirreferi dan l-aggravju, u b'hekk ma tippermettix lill-Qorti tal-Ġustizzja tistharreġ jekk il-Qorti Ġenerali wettqitx l-iżbalji ta' liġi allegati.

- 98 Min-naha l-oħra, filwaqt li tirreferi għall-proċedura quddiem il-Kummissjoni pjuttost milli għas-sentenza appellata, l-appellanti tressaq numru ta' elementi fattwali li jikkonċernaw, b'mod partikolari, il-finanzjament ta' FFHG li hija kienet, barra minn hekk, diġà invokat fl-ewwel istanza. Issa, l-evalwazzjoni ta' tali elementi ma taqax manifestament, kif jirriżulta mill-ġurisprudenza stabbilita mfakkra fil-punti 95 u 96 ta' din is-sentenza, fil-kompetenza tal-Qorti tal-Ġustizzja fil-kuntest ta' appell.
- 99 Għaldaqstant, it-tielet aggravju tal-appell għandu jiġi miċhud b'hala inammissibbli.
- 100 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet kollha preċedenti, l-appell għandu jiġi miċhud fl-intier tiegħu.

Fuq l-ispejjeż

- 101 Skont l-Artikolu 184(2) tar-Regoli tal-Proċedura, meta l-appell ma jkunx fondat, il-Qorti tal-Ġustizzja għandha tiddeċiedi dwar l-ispejjeż.
- 102 Skont l-Artikolu 138(1) ta' dawn ir-regoli, applikabbli għall-proċedura ta' appell bis-saħħa tal-Artikolu 184(1) tagħhom, il-parti li titlef il-kawża għandha tiġi kkundannata għall-ispejjeż, jekk dawn ikunu ntalbu. Peress li l-appellanti tilfet u l-Kummissjoni kif ukoll l-intervenjenti fl-ewwel istanza talbu li din tiġi kkundannata għall-ispejjeż, hemm lok li hija tiġi kkundannata għall-ispejjeż kollha relatati ma' dan l-appell.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Ir-Raba' Awla) taqta' u tiddeċiedi:

1) L-appell huwa miċhud.

2) Deutsche Lufthansa AG għandha tbatì, minbarra l-ispejjeż tagħha stess, dawk sostnuti mill-Kummissjoni Ewropea, mil-Land Rheinland-Pfalz u minn Ryanair DAC.

Firem